

Följer man gamla Skrapstadvägen några hundra meter norrut från Tällevad, kommer man till en liten, mycket liten backe. Från denna går en obetydlig markväg in till vänster. Vägen leder fram till ett par små åker lappar. Där någonstans ska torpet Rosendahl ha legat.

Rosendahl var gammalt och har tydligen från början hetat Stubbadahl. I den äldsta längden, den som börjar 1730, står nämligen "Stubbadahl el. Rosendahl". I fortsättningen blir det bara Rosendahl, som ju låter vackrare.

1730 års anteckning om de boende i Stubbadahl/Rosendahl är nästan omöjlig att tyda — prästen har verkligen kluddat. Namnen Måns, Margreta och Samuel kan dock ganska tydligt urskiljas. I nästa längd, 1744, är det ingen tvekan. Då bor Måns med hustrun Margreta, sonen Samuel och dottern Martha i Rosendahl. I den längd, som går fram till 1769, bor Måns och Margreta kvar i Rosendahl, men sedan tycks de ha flyttat till Hagen, där de möjligen bott även tidigare — som sagts förut är längderna röriga och Rosendahl, Hagen, Foglabo och Källäng ganska sammanblandade. Av nyssnämnda längd ser man, att sonen Samuel gift sig med Maria och att de sedan "f lött" någonstans.

Det är många, som står skrivna i Rosendahl under längdperioden 1752-69. De flesta är strukna; de har väl inte bott här så länge. Bland de här korttidsboende står inhysesänkan Maja Samuelsdotter och hennes båda vuxna barn. Sonen Johan är soldat och "igenkommen" — varifrån nämns inte. Kanske han rent av varit med i det s.k. pommerska kriget, som pågick under tiden 1757-62?

En ganska ung "brukare", Sven Jönsson, kommer dock att stanna i minst 30 år. Tillsammans med sin unga hustru Maja - hon är 12 år yngre än Sven — flyttar han hit någon gång i slutet av 1760-talet. Sedan Maja hösten 1784 dött "af verk och bräcklighet", gifter Sven snart om sig med den mera jämnåriga änkan Stina Persdotter. Några barn får han inte i sina båda äktenskap. I stället står här skrivna under de första åren "flickor", under de senare åren "gossar". Ingen av de här 9-10 ungdomarna tycks stanna längre än något år. Vilka var de? "Sockenbarn", som av sockenstämman "auktionerades bort" till den lägstbjudande, alltså den som begärde lägst summa för att ha hand om ett sådant barn under ett år? Hade barnstackarna hunnit bli några år gamla, kunde de bli en billig — och ofta hårt utnyttjad — arbetskraft. Dock, hur det var med flickorna och gossarna hos Sven Jönsson på Rosendahl, får vi väl aldrig veta.

Sven och Stina flyttade 1798 till Vallsjö och Rosendahl fick en ny brukarenamnet är oläsligt - som dock stannade i bara ett år. Han följdes av Petter Pehrsson med hustrun Lena Petersdotter och två små döttrar, som 1800 kom från Hultsjö. När familjen 8 år senare flyttade till Vallsjö, hade den utökats med två barn — fast den i Hultsjö födda Anna hade dött redan 1800. Den nye brukaren på Rosendahl, Johannes Larsson, kom från Sandsjö men flyttade tillbaka redan efter ett år. Samma år, alltså 1809, kom Abram - senare står Abraham — Larsson hit från Vallsjö jämte hustrun Ingrid Matthiasdotter och två barn. Bara några år senare noteras, att Ingrid är "oförmögen till arbete"; hon var då i 50-årsåldern. Sonen lämnade snart hemmet och tog drängtjänst. Dottern Greta blev kvar och gifte sig så småningom med Magnus Jonasson från Svenarum. de nygifta övertog torpet och Abraham och Ingrid står i fortsättningen som inhyses. Fem barn fick Magnus och Greta, men bara tre fick leva. Den förstfödde blev inte mer än fem månader och dog av "massel", d v s mässling, en då vanlig dödsorsak för små barn. Näst yngsta dottern dog av "nerffeber" sju år gammal. Det var i januari 1839. Bara någon vecka senare dog även Abraham Larsson, men det var av "ålderdomssvagheter"; han var 81 år gammal.

Det gamla inhysesparets sista år hade nog inte varit så roliga. I 1836-40 års längd står nämligen "Utfattige. Erhållit Extra Fattigunderstöd 1837". (och något av sina sista år står Ingrid som "Fattighjon". År 1844 flyttade dottern och hennes familj till Källäng. Även Ingrid skrivs där, men om hon verkligen flyttade dit, är osäkert. Hon avled nämligen 21 dec. 1843, vilket noteras i Källäng, men i dödboken står hon som boende i Rosendahl. Det betyder kanske inte så mycket — trots klenhet och fattigdom blev Ingrid närmare 80 år gammal.

Sedan Jonassons flyttat, står för Rosendahl "1844 Brukas af Johannes Svensson i Foglebohagen". 1 1851-55 års längd noteras, att "T. Foglebohagen o. Rosendahl sambrukas", detta fortfarande av Johannes Svensson. De sista åren får Johannes dock hjälp av svärsonen Sven Jonasson, som 1853 gift sig med äldsta dottern.

Av den längd, som börjar 1856, verkar det, som om Foglebohagen och Rosendahl slagits samman till 3/8 Rosendahl med Anders M. Mejenqvist i Sävsjö Södergård som ägare. Namnet Foglebohagen är överstruket och förekommer inte vidare i längderna. Alla, som förut stått skrivna i Foglabo eller Foglebohagen, som det också kallades, flyttas nu över till 3/8 Rosendahl. Det var Johannes Svensson och hans sjuka och ofärdiga hustru Lena Stina samt deras unge fosterson Carl Johan Nilsson och paret Jonasson. Foglabo övergavs tydligen och Sven Jonasson blev arrendator på 3/8 Rosendahl, medan svärföräldrarna står som inhyses.

Johannes Svenssons hustru Lena Stina Johannesdotter dör vid jultiden 1864 och Johannes gifter 1866 om sig med Rebecka Johansdotter, som då kom från Hultsjö. Lena Stina hade varit 15 år äldre än Johannes, Rebecka var 15 år yngre!

En kort tid tycks svärfar och svärson ha delat på arrendet av Rosendahl; de står vardera för 3/16. Johannes levde kanske upp efter det nya giftermålet? Jonassong, som 1864 begåvats med en son, flyttade 1866 till Hagen och följdes av stationspumparen Rasmus Hansson, som övertog arrendehalvan. Nu, alltså i den längd, som börjar 1866, står det plötsligt "Rosendahl eller Tällevad" och både Johannes Svensson och Sven Jonasson och efterträdaren Rasmus Hansson står skrivna där. På samma sida står också "Bst Skogslund u. Rosendahl". Här står pumparfamiljen skriven i ett halvår före flyttningen till Rosendahl. De följs i stugan av Johannes Svenssons nygifte fosterson Carl Johan Nilsson; de nygifta reser dock snart till Amerika. Enligt de som mindes, var Skogslund då nyuppfört, ty det var stugan på torpet Gubbabo i Mossaryd, som 1866 flyttats till den plats vid Sandsjövägen, där det låg, tills det revs i slutet av 1980-talet.

I 1871-75 års längd har man delat på Rosendahl och Tällevad. På en sida står "Ro— sendahl eller Tellevad" med "Rosendahl eller" överstruket. Där skrivs stationspumparen Hansson — han och hustrun Agda Lundberg har nu fyra barn — som arrendator av 3/16. På nästa sida står "Rosendahl el. Tellevad". Här är "el. Tellevad" överstruket och Johannes Svensson är kvar som arrendator av 3/16. I nästa längd står bara "3/16 Tellevad" resp. "3/16 Rosendahl". Som berättas på s. 43, flyttades den tomma stugan i Foglabo till Tällevad, som väl kom till då. Förmodligen bodde pumparfamiljen Hansson där hela tiden och aldrig i Rosendahl.

År 1881 flyttade Hanssons till samhället, till det nybyggda Sigridsholm, som senare fick adressen Sandsjövägen 2. Efterträdaren Klas Johan Mallander står sedan som arrendator på "3/8 Tellevad", medan Rosendahl blivit backstuga. Gamle Johannes Svensson orkade väl inte längre bruka sina tre sextondelar.

Johannes och Rebecka bodde kvar i backstugan Rosendahl till sin död. Evald Wetter— holm i Sävsjö Norregård berättade vid en intervju 1970, att han någon gång varit inne i stugan och att gumman där - det måste ha varit Rebecka — då satt och "spann skäcketo". Skäcketo var det sämsta och mest bastbemängda linet, gom man fått fram vid linberedningen. Det blev förvisso inga glänsande linnedukar eller linnelakan av det garn Rebecka spann. Rebecka dog på julafton 1898 79 år gammal och Johannes några månader senare strax före sin 95-årsdag. Sedan försvinner Rosendahl ur längderna. Kanske stugan flyttades och sattes upp någon annanstans?

Vid senare besök funderades över om namnstolpen står på rätt plats. Spår av stuga och ladugård syns ca 100 meter längre bort. Den stenfyllda källan ser man strax till vänster om stigen lite ovanför stolpen.

<u>T. Rosendahl - Stubbadahl</u>		Sävsjö Södergård	
Måns	född 1684		
h. Margreta	" 1690		
s. Samuel			
d. Martha			
Samuel			
h. Maria			
Inh. Maja Samuelsdtr	född 1687		
s. sold. Johan	" 1718		
d. Annica	" 1728		
Br. Sven Jönsson	född 1738		
h. Maja Andersdtr	" 1750		
2h. Stina Persdtr	" 1740		
fl. Greta			
fl. Cathrina	" 1764		
fl. Marta	" 1768		
goss. Anders			
goss. Sven	" 1774	1791 t. Bringetofta	
Carl	" 1779	1792 t. Vallsjö	
Petter Jonasson	" 1778	1798 t. Bringetofta	
goss. Jöns Gabrielsson	" 1777	1795 t. Svenarum	
goss. Magnus Jonasson	" 1781	1796 t. Gådeberg, Bring.	

M. Petter Pehrsson	född 1771		
h. Lisa Catharina Petersdtr	" 1772		
d. Lena Catharina	" 1796		
d. Anna	" 1799	i Hultsjö	död 1800
s. Petter	" 1802	" Ljunga	
d. Britta Lisa	" 1807	" "	
Br. Johannes Larsson			
h. Stina Magnusdtr			
Br. Abraham Larsson			
h. Ingrid Matthiasdtr	född 1758	i Forserum	
s. Lars Magnus	" 1794	" "	1811 t. Hjärtlanda
d. Greta	" 1799	" "	se nedan
T. Magnus Jonasson			
h. Greta Abrahamsdtr	född 1799	i Svenarum	
s. Johannes	" 1826	" Ljunga	död 1826
d. Lisa Catharina	" 1828	" "	
s. Pehr Johan	" 1830	" "	
d. Lena Stina	" 1832	" "	död 1839
d. Anna Greta	" 1836	" 2	
T. Johannes Svensson			
h. Lena Stina Johannesdtr	född 1789	i Skepperstad	
d. Anna Lena	" 1830	" Nävelsjö	
d. Eva Lisa	" 1832	" Vallsjö	se nedan
		" "	död 1853

Svensson forts.

fost.s. Carl Johan Nilsson	född 1845	i Myresjö	1863 t. Sandsjö
2 h. Rebecka Johansdtr	" 1819	" Hjärtlanda	
T. Sven Johan Jonasson			
h. Anna Lena Johannesdtr	född 1824	i Nävelsjö	
s. Johannes Alfred	" 1830	" Vallsjö	
	" 1864	" Ljunga	
Arr. Rasmus Hansson			
h. Agda Lundberg	född 1828	i Lövestad	
s. Nils	" 1832	" Fågeltofta	
d. Anna Charlotta	" 1859	" S:t Olof	
s. Algot Wilhelm	" 1865	" Ljunga	
d. Edla Amalia Josefina	" 1867	" "	
	" 1869	" "	